

**ผลกระทบของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ต่อพฤติกรรมการเดินทางของ
ผู้โดยสารรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**
**EFFECTS OF COVID-19 PREVENTIVE MEASURES ON TRAVEL BEHAVIOR OF RAIL TRANSIT
PASSENGERS IN BANGKOK METROPOLITAN REGION**

จณิตตา จารุวัฒนานนท์¹, ศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมพงศ์^{1,2*} และ ภาอินันท์ ไทยทัตกุล²

¹ ภาควิชาวิศวกรรมโยธา, คณะวิศวกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

² สถาบันการขนส่ง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

*Corresponding author address: saksith.c@chula.ac.th

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเดินทาง กล่าวคือประชาชนมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ และหันไปใช้รถยนต์ส่วนบุคคลซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจราจรและขนส่งในภาพรวม ทั้งนี้ การใช้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ดีจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ และลดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเดินทางไปใช้รถยนต์ได้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของมาตรการป้องกัน COVID-19 ได้แก่ มาตรการด้านการกักตัว การสวมหน้ากากอนามัย การฉีดวัคซีน ปัจจัยด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และทัศนคติเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางในสถานการณ์สมมติที่มีเงื่อนไขของจำนวนผู้ติดเชื้อภายในประเทศ และสัดส่วนของผู้ได้รับวัคซีนที่แตกต่างกัน โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลแบบ Stated Preference ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ใช้รถไฟฟ้าในการเดินทางและมีทางเลือกในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนบุคคลหรือแท็กซี่ โดยทำการวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการและปัจจัยอื่น ๆ ด้วยวิธีสถิติเชิงพรรณนา และแบบจำลองโลจิตพหุนามในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการเดินทางในแต่ละสถานการณ์ จากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า หากจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น รวมถึงหากมีการผ่อนปรนมาตรการการสวมหน้ากากอนามัยขณะเดินทางและมาตรการการกักตัวผู้ที่มีมาจากต่างประเทศจะส่งผลให้ประชาชนหลีกเลี่ยงการใช้รถไฟฟ้าจริง ซึ่งผู้ที่มีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเดินทาง คือ ผู้เดินทางเพศหญิง ผู้ที่มีผู้พกอาศัยร่วมกันที่อายุมากกว่า 60 ปี และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไรก็ตามหากมีการกระจายวัคซีนให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนใช้ระบบขนส่งสาธารณะเพื่อรักษาประสิทธิภาพของระบบการจราจรขนส่งในภาพรวม

คำสำคัญ: การเลือกรูปแบบการเดินทาง, สถานการณ์สมมติ, แบบจำลองโลจิตพหุนาม, COVID-19